

לקראת שבת

ע"י מרכז חב"ד לדוברי עברית – הרב ישראל לנדא (905)709-7917 / (905)709-7770 Tel:

תכלית האבל

כל התעניות שנקבעו לזכר החורבן והגלות עתידות להיות חגים ומועדים, כדבר הנביא (זכריה ח, יט) : "כה אמר ה' צבאות, צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים". הרמב"ם אומר זאת כהלכה פסוקה (סוף הלכות תעניות) : "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח; ולא עוד, אלא שהם עתידים להיות יום-טוב וימי ששון ושמחה".

דבר זה מעורר תמיהה: אפשר להבין, שעם בוא המשיח וביטול הגלות לא יהיה עוד צורך להזכיר את החורבן, וממילא יתבטלו הצומות הקשורים בו. אבל מדוע ייהפכו לימי ששון ושמחה ולמועדים טובים? איזו סיבה תהיה לנו לשמוח ולחגוג בימים האלה, שבהם נחרב בית-המקדש ועם-ישראל יצא לגלות?!

לא נטישה

כאן בא לידי ביטוי עומק מהותם של הגלות והחורבן, שבפנימיותם טמון בהם טוב גדול ונפלא. אילו לא הייתה הגלות אלא עונש הכרחי, לא היה מקום להפוך את ימי החורבן לחגים ולמועדים, אלא לכל היותר להפסיק את הצער והאבל כאשר העונש מגיע אל קיצו. אולם בגלות ובחורבן יש תכלית עמוקה הרבה יותר – יש בהם טוב כמוס ונעלם, שיתגלה רק בבוא הגאולה. בגלל הטוב הזה ייהפכו ימי החורבן עצמם לימים-טובים.

בתורת החסידות מובא על כך משל למורה היושב ומלמד את תלמידו, ופתאום עולה במחשבתו רעיון חדש, שמאפשר הבנה מעמיקה לאין-ערוך של הסוגיה. באותו רגע המורה מפסיק, ללא אומר ודברים, את הלימוד עם התלמיד ושוקע בעצמו. הוא מתעמק ברעיון החדש, מתרכז בו לגמרי, ומתעלם לגמרי מהתלמיד. מובן שהתלמיד מרגיש נטוש וזנוח. המורה עזב אותו והשאירו לבדו. לגביו זה חורבן. אולם כאשר יסיים המורה להתבונן ברעיון החדש וישלים את בנייתו, הוא יחזור אל התלמיד וילמד אותו את החכמה החדשה והמופלאה הזאת. או-אז יבין התלמיד, שלמעשה לא נטש אותו המורה, אלא להפך, מרוב אהבתו אליו הוא נאלץ לעזבו לזמן-מה, כדי לבנות את הרעיון החדש, שיאפשר לתלמיד להגיע לרמת הבנה עליונה ביותר.

משל זה ממחיש כיצד דבר שנראה רע וכואב יכול להתגלות כמקור של אושר ושמחה עצומה. באותו זמן שהרב עוזב את התלמיד התלמיד מרגיש כי קרה לו דבר רע וכואב, אך כאשר הרב חוזר אליו ביתר שאת ומלמדו את החכמה החדשה שהתעמק בה בשעה שהתנתק מתלמידו, כי-אז התלמיד חש שמחה על שהרב עזב אותו והשיג בעבורו את החכמה המופלאה הזאת.

מבט פנימי

כך גם הגלות והחורבן נושאים בתוכם טוב נפלא. רק במבט חיצוני הדברים הם בבחינת עונש על חטאיהם של ישראל, אך בעומק הדברים הגלות היא שלב מעבר לקראת אור הגאולה. דווקא על-ידי הגלות והחורבן עם-ישראל יכול לזכות להתגלות האלוהית המופלאה שתהיה בזמן הגאולה, ואז יתברר בעצם, שהיה כדאי לעבור את הגלות והחורבן כדי לזכות לאור נפלא זה.

כיום הגלות היא דבר רע ומר, ואנו חייבים לבקש מהקב"ה כי יוציאנו ממנה. יתרה מזו, אסור לנו כיום לחשוב שטוב להישאר עוד רגע אחד בגלות, כדי שעל-ידי כך נזכה ליותר שפע בזמן הגאולה. לכן אנו מתאבלים בימים המציינים את הגלות.

אולם בזמן הגאולה, כשיתגלה לעין-כול מה נוצר ונתהווה על-ידי תקופת הגלות, אז יקויים הפסוק (ישעיה יב, א) : "ואמרת ביום ההוא, אודך ה' כי אנת בי" – אז נודה לה' על עצם החורבן והגלות, מכיוון שאז נראה את הטוב שהיה טמון בהם. לכן בבוא הגאולה ייהפכו הצומות עצמם לימי ששון ושמחה ולמועדים טובים.

עם הלוח ביד

בשבת זו, כ"ח תמוז, בין קריאת התורה לתפילת מוסף, יברכו את חודש "מנחם אב" ויכריזו כי ראש חודש יחול ביום שני. החל מיום זה חל הכלל "משנכנס אב ממעטין בשמחה".

- * אין לקנות בגדים ומנעלים חדשים או לתת לאומן לעשות לו, ואפילו אם לא ישתמשו בהם עד לאחר תשעה באב.
- * אין לכבס בגדים (חוץ מבגדי ילדים קטנים) אפילו להניחם לאחר תשעה באב.
- * אין ללבוש בגדים מגוהצים שלא לבשם עדיין (אלא לכבוד שבת-קודש).
- * אין לרחוץ כל גופו לתענוג אפילו בצונן, ולרפואה ולצורך מצווה וכן מפני החום והזיעה - מותר.
- * אין לאכול בשר ולשתות יין (חוץ משבת וסעודת מצווה).
- * אין נכנסים לדירה חדשה בתשעת הימים.

למנהג עדות המזרח מקלים בתספורת, אכילת בשר, כיבוס ורחיצה, עד השבוע שחל בו תשעה באב.

בתרומה של \$50 יש לכם יום במרכז חב"ד

הקדשות בלוח השנה שיוצא לאור בקרוב לרגל ימי הולדת, ימי נישואין, ימי אזכרה וכו' כל הקודם זוכה לפרטים צרו קשר עם משרדנו: 905.709.7770

תנחומים

למשפחת פרידמן תנחומים על פטירת האם ז"ל

הדלקת נרות: 8:43PM
צאת השבת: 9:53PM

שליחות הנשמות

רבי חיים אשכנזי, מגדולי הדור במצרים וממגורשי ספרד, שמח מאוד למראה האורח שנכנס אליו. "ברוך בואך, רבי יוסף", קרא לעברו והושיבו לצידו. "דע כי עתיד אתה לעלות לארץ-ישראל, ושם ייוולד לך בן. תקרא לו בשמי, חיים, והוא יגדל להיות חכם אשר לא יהיה בדור כמותו".

זו הייתה תקופת הבראשית של המקובלים. חיו אז דמויות-הוד של צדיקי עליון, אשר עסקו בתורת הסוד, ואף זכו לגילוי רוח-הקודש. הללו שאפו למלא את ייעודם בעולם בהפצת תורת הקבלה, ומן השמים הנחו אותם למצוא את הנשמות הראויות להיות תלמידיהם.

רבי יוסף ויטאל היה ממגורשי ספרד שהתגורר במצרים, עסק לפרנסתו בכתיבת סת"ם, והיה ידוע בצדקתו וביראת-שמים. כששמע את ברכתו של רבי חיים אשכנזי לא התמנמה וחס לבשר זאת לאשתו. הם החליטו לעלות מיד לארץ-ישראל.

כעבור זמן לא-רב (בשנת ה'ש"ג) נולד להם בן, ונקרא שמו בישראל חיים. כבר מילדותו הייתה גדולתו בתורה לשם-דבר. הוא למד תורה מפי גדולי הדור, האלשיך הקדוש ורבי משה קורדובירו (הרמ"ק). כשהתבגר, החליט לנסוע למשק שבסוריה, כדי להתעלות בתורה באחת הישיבות המפורסמות.

באותה עת החלה להפציע שמשו של רבי יצחק לוריא אשכנזי, הידוע בכינויו האר"י הקדוש. בעודו צדיק נסתר במצרים נגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו: "דע כי קרוב זמנך להיפטר מן העולם, ומטרת בואך לעולם תושלם רק כאשר תעביר את סודות לימודך לרבי חיים ויטאל. עליך לעלות לארץ-ישראל, שם תפגוש את רבי חיים בעיר צפת, והוא יפרסם את שיטתך בעולם".

בן שלושים וחמש היה אז האר"י. אף שלא רצה להתפרסם, נאלץ לעזוב את מצרים ולעלות לארץ-ישראל. בהגיעו לצפת השתדל להצניע את עצמו, ופתח חנות לפרנסתו. אולם כאשר בא ללמוד מפי של רבי משה קורדובירו, רבה של חברת המקובלים, הכיר הרמ"ק את כוחותיו הרוחניים והחל להכינו להיות ממלא מקומו.

במרוצת הזמן נפוצו סיפורים רבים על רוח-הקודש המפעמת בו, וחכמי העיר צפת ידעו כי איש קדוש ומקובל, בעל כוחות מופלאים, יושב בתוכם.

לאחר הסתלקות הרמ"ק קיבלו עליהם תלמידי את האר"י לרבם. ישב האר"י

הנדר הוא איסור או חומרה שהאדם מטיל על עצמו מרצונו החופשי וכתוצאה מכך נאסר עליו דבר שהוא בעצם מותר לכל אדם אחר. התורה החמירה מאוד בקיום הנדר: "לא יחל (יחלל) דְבָרוֹ: כָּל-הֵי צֵאָה מִפִּי, יַעֲשֶׂה".

התרת נדרים

הנדרים והשבועות חלים רק באיש או אשה מבוגרים שעומדים ברשות עצמם. אולם, נערה שעדיין בבית אביה וברשותו, או אשה נשואה, יכולים בעלה או אביה לפטור אותה מן הנדר ולהפך אותו. ברם, באם הללו שמעו את דבר הנדר ולא הביעו כל התנגדות, חובה עליה לקיים את הנדר במלואו. ניתן גם להתיר את הנדר באמצעות ה"חכם", רב בקיא ומורה הוראה, שיכול למצוא פתח חרטה בנדר - דהיינו, למצוא פרט מסוים שאילו הנודר היה זוכר אותו לא היה נודר כלל - ועל ידי כך לבטל את הנדר.

הנקמה במדין

המדיינים היו אלה ששלחו את בנותיהם כדי לפתות את בני-ישראל ולהכשילם בעוון עבודה-זרה ובגללם נפלו 24,000 איש מבני-ישראל. על פי ציווי ה' ניגשו ישראל ללחום במדיינים ולנקום את דם אחיהם. מכל שבת יצאו למלחמה אלף איש ובראש המחנה עמד פינחס בן אלעזר הכהן. במלחמה הרכו חילות ישראל את כל ערי מדין ושרפו אותן באש. בקרבות נהרגו כל הגברים המדיינים ובתוכם הרגו בחרב את בלעם. את הנשים והילדים לא הרגו אלא לקחו אותם בתוך שלל המלחמה יחד עם הרכוש. כשיצא משה לקראת חייליו וראה את ה"שילל" שהביאו איתם קצף עליהם מאוד; " הַחֵיטֵם, כָּל-נֶקֶבָה!" - מדוע השארתם בחיים את אותן נשים שפיתו והסיתו את בני-ישראל לעבודה זרה וגרמו למגיפה הנוראה מיד ציוה משה להרוג את כל הנשים הבוגרות.

על מנת להכנס למחנה ישראל היו אנשי הצבא צריכים לטהר את עצמם ולהכשיר את כלי הגויים שלקחו שלל. אלעזר הכהן לימדם כיצד להכשיר את הכלים לפי אופן שימושם. כלי מתכות: זהב, כסף, ברזל ונחושת - שהשתמשו בהם בחמים - יש להגעילם במים רותחים. כלים שנועדו לצליה על האש היה צורך ללבן ואת כל הכלים טיהרו במים.

(מכאן למדו חז"ל כי יש לטבול את כלי הגויים או אלו שנרכשו מהם במקוה טהרה, לפני השימוש בהם.)

את שלל המלחמה חילקו משה ואלעזר לשניים: חלק אחד ליוצאים למלחמה, השני לשאר כל עדת בני-ישראל, כשכל אחד מהם הפריש חלק מסוים מהשלל לכהנים וללוויים.

נחלת עבר הירדן המזרחי

כשיצאו בני-ישראל ממצרים לקחו איתם מקנה רב. אך מאחר שפרנסתם במדבר היתה מצויה בשפע, ניתן להם לחם מן השמים ובשר השליו היה מצוי בכל מקום, זנחו את המרעה. לעומת רוב השבטים חיבבו בני ראובן וגד וחצי משבט מנשה את רעיית הצאן וקנו את הצאן מאחיהם. גם בשל מלחמת מדין היה מקנה רב ומטבע הדברים הוא הגיע אל השבטים הללו, כך שהיה להם, "וימְקֶנָה כֵּב . . . עָצוּם מְאֹד". לאחר שבני-ישראל כבשו את צידו המזרחי של הירדן, שהיה משופע בשטחי מרעה וכרי דשא, ביקשו ראובן וגד את רשותו של משה ליישב את השטחים הללו.

בתחילה סירב משה: היעלה על הדעת שאחיהם יצאו למלחמה ואתם תשארו פה! הדבר יגרום לפחד בקרב העם ושוב תשרור האווירה שהיתה לאחר דברי המרגלים. אולם לאחר שהבהירו למשה כי אין הם מפחדים מהמלחמות שיהיו בכניסה לארץ וכתנאי לקבלת מבוקשם הם מוכנים לעמוד בראש כוחות הצבא שיכבשו את הארץ, נענה משה לבקשתם אך חזר והתרה בהם, שאם לא יקיימו את התנאי יקבלו חלק ונחלה בארץ כנען ככל שבטי ישראל.

פרשת מסעי

בפרשה מפורטים 42 מסעות בני-ישראל במדבר, מצאתם ממצרים ועד לערבות מואב אשר בסמוך לנהר הירדן. כל המקומות שעברו בהם במדבר היו שוממים מישור, עד שאפילו שם לא היה להם. כל השמות המוזכרים במקרא הם על שם המאורות שארעו בהם לבני-ישראל. לפני הכניסה לארץ מצוה הקב"ה להשמיד את הפסלים ומתריעי בבני-ישראל כי אם לא יורסו לגמרי את מזבחות האלילים ולא יגרשו את כל יושבי הארץ יתנקם בהם הדבר ויהיה להם לנוק ברבות הימים.

בראש חברת המקובלים ולימד סודות נסתרים, אולם כל אותה עת היה ממתין מתי יבוא אליו התלמיד רבי חיים. ידע האר"י כי רבי חיים שוהה בדמשק, אך הוא לא רצה להזמין אליו. יעל רבי חיים להשתוק לכך מעצמו, נאמר לו. 'רק כך יהיה זכאי וראוי ללימוד חכמת האמת'.

עם זה, השתדל האר"י בכוח קדושתו לעורר את נשמת רבי חיים לשוב לארץ-הקודש ולהיות תלמידו. רגיל היה האר"י לערוך יעליית נשמה, ואז היה משוטט בעולמות העליונים. באחת העליות הגיע אל נשמתו של רבי חיים ואמר לה: "כל סיבת ירידתך לעולם אינה אלא כדי ללמדך סודות נפלאים שלא נודעו לאיש. הזדרזי-נא לעלות לארץ-הקודש אל העיר צפת".

רבי חיים הרגיש בדברי האר"י, אך לא הבין את הצורך הבהול בעליותו לצפת. מכיוון שלא הכיר את האר"י ולא ידע עד היכן גדלותו מגעת, הוסיף להתעכב בדמשק עוד שישה חודשים.

לאחר שישה חודשים החליט רבי חיים לבקר בארץ-ישראל, לבחון את נכונות השמועות בדבר גדולתו של האר"י, ולראות מה יוכל ללמוד ממנו.

אותו יום היה יום שמחה אצל האר"י, שכבר הכין מראש את בני ביתו לקראת בוא האורח. הוא גם אמר להם כי האורח מתכוון לבחון את ידיעותיו בנסתר. לאחר קבלת פנים חמה מצד האר"י, הציג לו רבי חיים קטע מדברי הזוהר הדורש הסבר. כשהתחיל האר"י להסביר את הדברים נותר רבי חיים משתאה ומשתומם מעומק הדברים הקולחים מפי רבי יצחק.

הוא ניסה להציג לו קטע שני, ולא היה יכול להירגע מהחידושים שנתגלו לפניו. כאשר הציג לפניו קטע שלישי אמר לו האר"י, כי נשמתו עדיין אינה ראויה לגילויים נוספים. רבי חיים חזר אל אכסנייתו בצער ובמפח-נפש.

בבית מארחו של רבי חיים רבתה הפליאה. כל אותו לילה ישב רבי חיים על הארץ, וכאִבָּל בכה בדמעות שלישי. בני הבית חששו כי אולי הוא בוכה בגלל גִּזְרֵה חמורה, אך רבי חיים בכה על שהאר"י לא רצה להוסיף ללמדו.

למחרת ניגש רבי חיים אל האר"י בתחנונים ובדמעות שלישי. אז אמר לו האר"י בפנים מאירות, כי בגלל עיכובו בדמשק שישה חודשים לא היה ראוי עוד להיות תלמידו, אולם תפילתו ותעניתו בלילה הועילו לו, ומכאן והלאה לא ימנע ממנו דבר.

הרב והתלמיד נפגשו סוף-סוף. רבי חיים ויטאל (הרח"ו) דבק מאוד ברבו, והיה לגדול תלמידיו ולממלא מקומו. יותר מכולם השכיל הוא דווקא להבין את דברי רבו, ורק הוא הורשה לכתוב את שיטתו בספר וללמדה ברבים.

רק שנה אחת הספיק רבי חיים ללמוד מפי רבו ואז הסתלק האר"י, בה' במנחם-אב השל"ב, והוא בן שלושים ושמונה שנים בלבד. אולם הדברים שלימד באותה שנה מפרנסים כרכים רבים של תורת הקבלה, כפי שכתבה רבי חיים.

קורא נכבד, אנו מקווים שאתה נהנה לקרוא את החומרים של גיליונות "לקראת שבת". תן יד להפצת הגליון וצרף לרשימתינו גם את חבריך.